

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

UČITELSTVÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SPOLUFINANCOVÁNO EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Oblasti vzdělávání v Národním kvalifikačním rámci terciárního vzdělávání

Oblasti vzdělávání se rozumí ucelený a vzájemně související úsek terciárního vzdělávání, v jehož rámci vznikají a uskutečňují se studijní programy. Oblast vzdělávání přitom není pouhým souhrnem v současnosti uskutečňovaných studijních programů s určitým společným jádrem, ale spíše prostorem, který by měl umožnit flexibilní vývoj studijních programů v budoucnu (integrace a další přeměny existujících programů a vznik programů nových).

Oblast vzdělávání je vymezena především deskriptory popisujícími výstupy z učení, které standardizovanou formou vyjadřují cíle vzdělávání a rovněž odrážejí společný teoretický metodologický, případně také filozofický a hodnotový základ dané oblasti vzdělávání.

Obecný popis oblasti vzdělávání zahrnuje zejména:

- jednoduchý a výstižný název oblasti vzdělávání;
- stručný popis historie, povahy a tematického rozsahu oblasti vzdělávání;
- poslání oblasti vzdělávání (co je předmětem a cílem poznávání v dané oblasti);
- uvedení páteřních oborů, které jsou jako akademické disciplíny pro danou oblast vzdělávání charakteristické a určující;
- vymezení cílů vzdělávání v dané oblasti;
- rámcový profil absolventů v dané oblasti vzdělávání s uvedením charakteristických profesí, zejména pak profesí regulovaných, které jsou relevantní;
- vztahy k ostatním oblastem vzdělávání (vč. mezních oborů).

Deskriptory oblastí vzdělávání převádějí volněji formulované popisy oblastí vzdělávání do kategorie očekávaných výstupů z učení – znalostí, dovedností a dalších způsobilostí (kompetencí) absolventů, a to v souladu s národními deskriptory kvalifikačního rámce.

Zaměřují se přitom na:

- **odborné znalosti** (konkretizace faktických i teoretických znalostí a stupně porozumění typického absolventa páteřního oboru),
- **odborné dovednosti** (konkretizace výzkumných, uměleckých nebo jiných praktických postupů uplatňujících odborné znalosti dané úrovně).

Pokud jde o obecné způsobilosti, tato kategorie vyjadřuje především kontext, v němž se od absolventa očekává, že bude odborné znalosti a odborné dovednosti uplatňovat, a míru samostatnosti a odpovědnosti, s jakou tak bude činit. Obecné způsobilosti jsou obecně popsány národními deskriptory jako společné napříč všemi oblastmi vzdělávání, a deskriptory oblastí vzdělávání proto tento typ výstupů z učení v zásadě nespecifikují.

Závaznost oblastí vzdělávání

Je přirozené, že existující oblasti vzdělávání zahrnují širokou a proměnlivou škálu oborů s různou mírou akademického nebo naopak profesního zaměření, z nichž některé se nacházejí na pomezí dalších oblastí vzdělávání. Účelem formulace deskriptorů oblastí vzdělávání proto zjevně nemůže být stanovení minimálního standardu platného pro všechny obory v dané oblasti vzdělávání, ani stanovení akademicky optimálního profilu absolventa. **Deskriptory oblastí vzdělávání se budou vztahovat k typickému absolventu páteřního oboru oblasti vzdělávání a budou vyváženě brát v úvahu akademický i profesní účel vzdělávání.** V tom se liší od národních deskriptorů, které představují minimální standard, tedy charakterizují odborné znalosti, odborné dovednosti a obecné způsobilosti, které musí absolvent prokazovat při absolvování daného stupně vzdělání.

UČITELSTVÍ

STRUČNÝ POPIS HISTORIE, POVAHY A TEMATICKÉHO ROZSAHU

Historie učitelské profese sahá až do starověku. Počínaje novověkem se vzdělávání lidí stává profesí, škola se stává institucí a učitel profesionálem, jehož činnost podléhá veřejné kontrole (kontrolovala ho obec, církev, stát).

Příprava středoškolských profesorů probíhala od 19. století na vysokých školách. Naopak příprava učitelů pro ten stupeň školy, který dnes odpovídá základní škole, nebyla vysokoškolská. První republika převzala v r. 1918 z Rakousko-Uherska učitelské ústavy; učitelé tzv. národních škol se tedy vzdělávali na středoškolské úrovni. Jeden z prvních pokusů změnit tehdejší stav se odehrál v r. 1919. Avšak akademický senát UK a učitelé Filozofické fakulty UK odmítli zavedení vysokoškolského vzdělávání učitelů národních škol. Za této situace hledali učitelé jiné než oficiální cesty. Československá obec učitelská založila r. 1921 v Praze a později v Brně soukromou Školu vysokých studií pedagogických. V r. 1929 byla soukromá škola v Praze změněna na Pedagogickou fakultu, v r. 1932 přejmenovanou na Pedagogickou akademii. Tato soukromá Pedagogická akademie byla dvouletá a existovala až do konce 1. republiky. Kromě toho fungovaly v Československu jednoleté státní Pedagogické akademie v Praze a Brně.

Po skončení 2. světové války se začala rozšiřovat síť vysokých škol (Olomouc, Hradec Králové, Plzeň, České Budějovice). Zákon č.100 z dubna 1946 zřídil pedagogické fakulty při všech tehdejších univerzitách v Českých zemích a na Slovensku. Nové fakulty nepracovaly ještě ani dva roky a už došlo k zásadní změně politického režimu.

Únor 1948 přinesl mnoho radikálních změn. Vysokoškolský systém přípravy učitelů byl reorganizován. Příprava učitelů 1. stupně byla od r. 1950 znovu koncipována jen jako středoškolská; budoucí učitelé se vzdělávali na pedagogických gymnáziích, od r. 1953 na pedagogických školách. V červenci roku 1953 byly dosavadní pedagogické fakulty změněny na Vyšší pedagogické školy. O dva měsíce později byly Pedagogické fakulty v Praze, Olomouci a Bratislavě znovu přejmenovány, tentokrát na Vysoké školy pedagogické; v ostatních městech zůstaly Vyšší pedagogické školy. Za dalších šest let přišla další proměna, mnohem zásadnější. V r. 1959 byla síť institucí připravujících učitele opět reorganizována. Celkem bylo zřízeno 18 pedagogických institutů pro přípravu učitelů 1. a 2. stupně. Studium učitelství se stalo tříletým. Pedagogické instituty fungovaly v Československu teprve pět let a už se ukazovalo, že neplní to, co se od nich očekávalo. Proto byly nejen přejmenovány na pedagogické fakulty, ale studium učitelství pro základní školy bylo prodlouženo na čtyři roky. Převážně pozitivní změny, které se poté odehrály jak v oboru pedagogika, tak na fakultách připravujících učitele koncem šedesátých let, byly ukončeny okupací naší země vojsky Varšavské smlouvy v r. 1968.

V r. 1969 započala tzv. „normalizace“. Jednou z oblastí, v níž se změny projeví nejtěživěji, bylo školství. Proběhla radikální personální „očista“ učitelských sborů, a to na všech typech škol. Změnil se obsah a rozsah vyučovaných předmětů, změnil se systém přijímání uchazečů o učitelskou profesi, započal ideologický dohled. Aby se zeslabilo postavení filozofických a přírodovědeckých fakult, bylo pedagogickým fakultám uděleno právo připravovat též učitele pro střední školy. Formálně byla spojena tato příprava s učitelstvím pro 2. stupeň základní školy, takže se mluvilo o učitelství pro 5. - 12. ročník.

Sametová revoluce v r. 1989 oživila naděje většiny lidí na změnu poměrů. Regionální pedagogické fakulty očekávaly svoji proměnu nejen obsahovou, ale též institucionální. Nastal

čas pro první dělení pedagogických fakult - vznikly regionální univerzity. Rozsáhlá autonomie vysokých škol se dotkla i podoby učitelského vzdělávání na všech fakultách připravujících učitele. Právě v té době se negativně projevila předchozí ideologizace pedagogiky, vynucené hledání ideově-výchovných prvků v odborných předmětech, poplatnost kateder pedagogiky a psychologie předchozímu režimu. Novým – už svobodně zvoleným - vedením fakult byla pedagogicko-psychologická část učitelské přípravy výrazně zredukována. Autonomie vysokých škol a jednotlivých fakult navíc způsobila, že v rámci ČSFR vznikly obrovské rozdíly v podobě pregraduální přípravy učitelů. Při stejném diplomu pro stejný stupeň školy absolvovali studenti učitelství podstatně odlišný způsob pregraduální přípravy.

V době, kdy Česká republika podepsala Boloňskou deklaraci, se rozproudila diskuse o možnosti či nutnosti strukturovat jednotlivé studijní programy a obory na část bakalářkou, navazující magisterskou a doktorskou. Diskusi ukončila v ČR další novela vysokoškolského zákona, v níž bylo strukturování studia uzákoněno a pouze ve výjimečných případech (lékařské studium a právnické studium) bylo povoleno studium nestrukturované. O další podobě pregraduální učitelské přípravy se v České republice rozhořely velké spory na mnoha úrovních. Nakonec bylo prosazeno toto řešení: strukturování učitelství pro střední školy bude bráno jako standardní záležitost; učitelství pro 2. stupeň ZŠ bude strukturováno různými způsoby a bude se ověřovat, zda je strukturování vhodné; učitelství pro 1. stupeň ZŠ bude mít podobu pětiletého nestrukturovaného magisterského studia. Tento stav trvá dodnes.

POSILÁNÍ

Učitelství jako specifická profese má trojí poslání:

- připravovat děti a mládež na budoucí život,
- provádět aplikovaný výzkum se zaměřením na výchovu a vzdělávání lidí a na řízení škol,
- průběžně vzdělávat učitele a inovovat používané pedagogické postupy tak, aby výsledky edukace byly co nejlepší.

Nároky na učitele všech stupňů škol stoupají, neboť je to učitel, který může být nositelem změny ve vzdělávání. Akademická úroveň sama o sobě ještě nezaručuje, že pregraduální učitelská příprava bude kvalitní pro výkon samotné profese. Musí být už propojena se školní praxí, musí zajistit rozvoj sociálně osobnostních vlastností budoucích učitelů a získání nejen odborných znalostí, ale také profesních kompetencí.

PÁTĚRNÍ OBORY

Lze rozlišit pět složek učitelské přípravy, které jsou společné pro učitele všech typů a stupňů škol. Terminologické odstíny v označení složek nejsou podstatné. Podstatnější je stanovit jejich vzájemné proporce tak, aby absolvent mohl být označen za profesně připraveného učitele, způsobilého k samostatnému výkonu učitelského povolání. Je to složka:

- **oborově předmětová;** u učitelství pro 2. stupeň základních škol a pro střední školy jde zpravidla o dva aprobační předměty,
- **předmětově didaktická;** u učitelství pro 2. stupeň základních škol a pro střední školy jde zpravidla o dvě oborové didaktiky (didaktiky aprobačních předmětů),
- **pedagogicko-psychologická** (zejména obecná pedagogika, obecná didaktika, teorie výchovy, pedagogická diagnostika, obecná psychologie, vývojová psychologie, sociální psychologie, pedagogická psychologie),
- **všeobecně-vzdělávací** - humanitní, univerzitní základ (biologie, filozofie výchovy, práce s počítači),

- **pedagogická praxe na školách** (min. 4 týdny).

Mezi učitelstvím pro 1. stupeň základních škol, učitelstvím pro 2. stupeň základních škol a učitelstvím pro střední školy by měl existovat rozdíl v zastoupení pedagogicko-psychologické složky v pregraduální přípravě. Její podíl by měl mírně klesat směrem k vyšším stupňům škol ve prospěch složky oborově předmětové.

VYMEZENÍ CÍLŮ

Učitelství má mnoho podob a cíle vzdělávání se budou lišit podle typu studijního programu (specializace v pedagogice, učitelství pro základní školy, učitelství pro střední školy) a podle jednotlivých studijních oborů. Potíž je v tom, že v České republice dosud neexistuje rámcový a tím i společný standard pro profesi učitelství. Práce na něm se střídavě rozbíhají a zase jsou zastavovány podle toho, jak se mění personální obsazení MŠMT.

RÁMCOVÝ PROFIL ABSOLVENTŮ

Absolvent bakalářského studijního oboru Učitelství pro mateřské školy získá základní orientaci v oblasti předškolního vzdělávání a kompetence, které jsou nezbytné pro kvalifikovaný výkon profese učitele mateřské školy. Jde o tyto kompetence: předmětovou, didaktickou a psychodidaktickou, pedagogickou, diagnostickou a intervenční, psychosociální, sociální a komunikativní, manažerskou a normativní, profesně a osobnostně kultivující.

Absolvent bakalářského studijního oboru Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku má odbornou kvalifikaci potřebnou pro práci na pozici učitele praktického vyučování a učitele odborného výcviku, a to v rámci těchto typů škol: střední odborné školy, odborná učiliště a praktické školy (v souladu se zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících).

Ve všech ostatních případech může učitelskou profesi na základních a středních školách vykonávat pouze absolvent učitelského studia, který je magistrem.

To znamená, že absolvent, který ukončil pouze bakalářské studium typu Pedagogický asistent nebo Obor XY se zaměřením na vzdělávání, není plně kvalifikovaným učitelem. Je kvalifikován pro výkon funkcí asistenta pedagoga jako výchovného pracovníka, dále pedagogického asistenta či asistenta například v těchto zařízeních: střední školy, vyšší odborné školy, pedagogická a poradenská centra a střediska (např. pedagogicko-psychologické poradny apod.), může se uplatnit v zařízeních mimoškolní výchovy, pro volný čas atd.

Absolvent magisterského studijního programu Učitelství pro 1. stupeň základní školy je vybaven kompetencemi pedagogickými, psychologickými, didaktickými a psychodidaktickými, sociálními a komunikativními, manažerskými i kompetencemi profesně i osobnostně kultivujícími. Má osvojeny multidisciplinární znalosti a dovednosti z oblasti jazykové (včetně cizího jazyka a didaktiky cizího jazyka), matematicko-přírodovědné a vlastivědné, hudební, tělesné, výtvarné a pracovní. Vyznačuje se širokým kulturním rozhledem. Disponuje dovednostmi a vědomostmi, které přispívají k podpoře zdraví i k prevenci sociálně-patologických a společenských jevů, ovládá informační a komunikační technologie, je schopen řešit pedagogické problémy a hodnotit svoji pedagogickou činnost. Má předpoklady k tvůrčímu, sebereflektivnímu a autoreglativnímu rozvoji.

Absolvent Učitelství pro 2. stupeň základních škol má zpravidla část pedagogicko-psychologické přípravy a část oborově předmětové přípravy absolvovanou v rámci bakalářské

části studia. Obě tyto složky jsou v navazujícím magisterském studiu doplněny oborovými didaktikami a praxí na školách. Absolvent je plně kvalifikován vyučovat své aprobační obory na základních školách.

Složitější situace nastává u Učitelství pro střední školy. Jeho podoba totiž závisí na tom, kde student absolvoval bakalářské studium a jakou mělo podobu: zda jako ryze neučitelské nebo nikoli. Je důležité, aby volba učitelské profese byla učiněna po zralé úvaze a se znalostí věci, aby příprava v odborné složce *gradovala* i v navazujícím magisterském studiu, aby oborové didaktiky nebyly v navazujícím magisterském studiu odtrženy od vědního oboru a aby vznikl časový prostor na zrání učitelské osobnosti a identifikaci jedince s profesí. Objevují se tyto varianty:

Bakalářská část přípravy je oborově předmětová (bez oborových didaktik), je ryze neučitelská. Bakalářské studium dá budoucímu učiteli solidní oborově vědní základy v jednom či dvou aprobačních předmětech. Pro zájemce je připraven navíc k povinnému penzu předmětů ještě volitelný pedagogicko-psychologický modul. V navazujícím magisterském studiu graduje oborově vědní studium a zvýrazňuje se těžiště učitelské přípravy.

Bakalářská část přípravy je oborově předmětová (bez oborových didaktik), je ryze neučitelská. Bakalářské studium dá budoucímu učiteli oborově vědní základy nikoli ve dvou konkrétních aprobačních předmětech, ale v širším vědním základu (přírodovědeckém, společenskovědním, lingvistickém apod.). V navazujícím magisterském studiu se už student soustředí na získání učitelské způsobilosti, tj. absolvuje všechny pedagogicko-psychologické předměty, pedagogické praxe a studium oborových didaktik a navíc se profiluje ve dvou aprobačních předmětech.

Bakalářská část přípravy je oborově předmětová (bez oborových didaktik), je ryze neučitelská. Bakalářské studium dá budoucímu učiteli solidní oborově vědní základy v jednom či dvou aprobačních předmětech. V navazujícím magisterském studiu se už student soustředí na získání učitelské způsobilosti, tj. absolvuje všechny pedagogicko-psychologické předměty, pedagogické praxe a studium oborové didaktiky či oborových didaktik.

Bakalářská část přípravy je oborově předmětová (bez oborových didaktik), je ryze neučitelská. Poté student absolvuje navazující magisterské studium s neučitelským zaměřením (např. strojní inženýrství, chemické inženýrství, zemědělské inženýrství). Teprve následně (tj. po absolvování fakulty) si dostuduje *bakalářské* studium, jímž si doplní odbornou část a učitelskou způsobilost, tj. získá kvalifikaci pro učitelství na středních odborných školách.

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

	Bakalářský studijní program	Magisterský studijní program	Doktorský studijní program
	Absolventi studijního programu		
Odborné znalosti	<ul style="list-style-type: none"> • prokazují teoretické znalosti základních složek oborů své předmětové specializace; • prokazují multidisciplinární znalosti základních oblastí vzdělávání potřebné pro tvorbu vzdělávací nabídky v mateřské škole; • vysvětlují a hodnotí principy efektivní komunikace; • orientují se v základní sekundární literatuře vztahující se k vědeckým oborům předmětové specializace; • vysvětlují vztahy mezi základními pedagogickými a psychologickými kategoriemi a jejich fungování ve vzdělávacím procesu; • prokazují teoretické znalosti základních psychologických disciplín (znalosti z obecné, vývojové a sociální psychologie), základní znalosti z biologie dítěte, základní znalosti ze školní legislativy; • interpretují psychologické a pedagogické principy vývoje, vzdělávání a výchovy člověka; • popisují a hodnotí filozofické, sociologické a politické souvislosti vzdělání; • prokazují znalosti kulturních a sociálních souvislostí edukačního procesu; • didakticky transformují multidisciplinární znalosti a dovednosti potřebné pro edukační proces v preprimárním vzdělávání; • reprodukují a hodnotí principy tvorby pedagogického prostředí pro děti předškolního 	<ul style="list-style-type: none"> • prokazují široké znalosti vědních oborů své předmětové aprobace a porozumění těmto oborům, principům jejich struktury, vztahům uvnitř vědních oborů své předmětové aprobace i mimo ně; • interpretují, vysvětlují fakta, pojmy, výroky vědních oborů, z nichž vychází vyučovací předměty jejich předmětové aprobace; • prokazují široké znalosti obsahu základního vzdělávání a porozumění tomuto obsahu; • prokazují hluboké znalosti teorie vyučování a učení, teorie kurikula a teorie školy a didaktických prostředků, interpretují a hodnotí formy a metody výuky; • orientují se v širokém spektru metod výuky, interpretují a hodnotí výukové strategie a reprezentace ve vztahu k vyučování určitého učiva; • prokazují hluboké znalosti vývoje osobnosti žáka zejména ve vztahu k procesům učení; • prokazují znalost a chápání kritérií hodnocení a sebehodnocení; • interpretují a hodnotí cíle výuky oboru své předmětové aprobace; • rozumí metodologii pedagogiky, psychologie a vědních oborů své předmětové aprobace; • orientují se v pedagogických koncepcích a směrech, ve vývoji názorů na pojetí vyučovacího procesu v historickém kontextu, hodnotí současné tendence; • orientují se v hlavních vývojových trendech 	<ul style="list-style-type: none"> • mají komplexní, hluboké a systémově strukturované znalosti vědního oboru oborové specializace odpovídající úrovni soudobého stavu poznání; • hluboce znají vědecké základy svého specializačního oboru, jeho historický vývoj a mezioborové přesahy; • mají komplexní, hluboké a systémově strukturované znalosti teorie vyučování a učení odpovídající soudobému stavu poznání; • mají komplexní, hluboké a systémově strukturované znalosti pedagogiky a psychologie odpovídající soudobému stavu poznání; • prokazují hluboce specializované znalosti teorie, konceptů a metod v pedagogice a psychologii a v oborové didaktice své oborové specializace; • prokazují hluboce specializované znalosti teorie, konceptů a metod v oboru své oborové specializace; • znají metodologii pedagogického výzkumu na soudobé mezinárodní úrovni; • prokazují znalosti kvantitativních a kvalitativních přístupů k řešení specifických problémů v oblasti teorie vyučování a učení v oblasti oborů oborové specializace; • identifikují etické a právní souvislosti vědecké činnosti; • rozumí širokému filozofickému a společenskovědnímu kontextu vzdělávání a

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

	<p>věku;</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretují, hodnotí a vysvětlují některé koncepty a metody oborů své předmětové specializace; • interpretují, hodnotí a vysvětlují teorii předškolní a mimoškolní výchovy; • identifikují omezení pedagogických, didaktických, psychologických postupů v předškolní výchově • identifikují omezení některých základních konceptů a metod v řešení konkrétních vybraných problémů oborů předmětové specializace. 	<p>evropského školství, v alternativních a inovativních koncepcích vzdělávání;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumí teoriím, konceptům a metodám soudobého poznání v pedagogických a psychologických disciplínách vztahujících se k procesu vyučování a učení; • orientují se v současných metodách, technikách a nástrojích výzkumu v oborových didaktikách své aprobace, dokáží interpretovat metodologické problémy výzkumu v oborových didaktikách své aprobace; • rozumí společenskovo vědnímu kontextu vzdělávání, interpretují a hodnotí vztah poznatků společenskovo vědních disciplín (filozofie, sociologie, etika, psychologie, pedagogika) k procesům vyučování a učení; • analyzují vnitřní vztahy oborových obsahů svých aprobačních předmětů, jejich vztahy k praxi, jejich mezioborové a nadoborové přesahy; • znají školní legislativu, principy řízení a financování škol; • interpretují poznatky obecné, vývojové, sociální a pedagogické psychologie ve vztahu k procesům vyučování a učení; • orientují se v problematice sociálně patologických jevů. 	<p>výchovy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňují interdisciplinární přístupy k řešení specifických problémů teorie vyučování a učení v oblasti oborů oborové specializace; • identifikují související problémy v oblasti pedagogicko-psychologických disciplín.
--	---	--	---

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

	Bakalářský studijní program	Magisterský studijní program	Doktorský studijní program
	Absolventi studijního programu		
Odborné dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> • umí v souladu s biologickými a psychickými potřebami dítěte a ve vztahu k jeho psychosomatickému vývoji plánovat, organizovat, řídit a zhodnotit pedagogický proces na úrovni předškolní výchovy; • ovládají základní didaktické postupy a prostředky pro získání pozornosti žáků a pro utváření příznivého psychosociálního klimatu ve třídě; • umí metodicky zpracovat konkrétní pedagogické programy pro specifické obsahy předškolní výchovy a vzdělávání; • aplikují teoretické poznatky metod a koncepcí oborů předmětové specializace při řešení dílčích odborných problémů; • aplikují principy efektivní komunikace při práci s dětmi a při kontaktu s rodiči; • analyzují a hodnotí edukační proces, reflektují úroveň svých profesních kompetencí, tvořivě je rozvíjejí; • metodicky zpracují a organizačně zajistí vzdělávací kurz v oboru své předmětové specializace; • aplikují základní teoretické poznatky z oblasti pedagogiky a obecné didaktiky při analýze vyučovací hodiny své předmětové specializace, dokáží posoudit didaktickou účinnost vyučovacích metod a forem práce; • umí vyhledat, utřídit a interpretovat informace 	<ul style="list-style-type: none"> • ovládají proces transformace znalostí oborů předmětové aprobace v učivo, tj. stanovení cílů výuky, kritickou analýzu, interpretaci a strukturování učiva, výběr vhodných forem a metod výuky, zohlednění individuálních možností a potřeb žáků; • volí vhodné metody hodnocení a sebehodnocení procesu výuky a výsledků učení, reflektují procesy i výsledky výuky s cílem zkvalitnit plánování další výuky; • plánují výuku vzhledem k cílům stanoveným v kurikulárních dokumentech a s ohledem na individuální možnosti žáků; • volí a funkčně využívají při výuce daného oboru učební pomůcky a prostředky; • využívají funkčně informační a komunikační technologie ve vzdělávání; • aplikují různé vyučovací metody a organizační formy s ohledem na svou předmětovou specializaci; • vytváří kvalitní prostředí pro učení, zejména sociálně emoční klima založené na vzájemné úctě a respektu, na spolupráci a dodržování dohodnutého řádu a pravidel chování a soužití ve třídě; • vhodně přizpůsobují poznatky a dovednosti specifickému kontextu dané školní třídy, daného postupného ročníku, dané školy, dané komunity, v níž škola působí; 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikují a vyhodnocují výzkumné postupy pedagogických a psychologických disciplín, adekvátně je aplikují při vlastním výzkumu v oblasti teorie vyučování a učení; • koncipují vlastní výzkum v oblasti teorie vyučování zvolené oborové specializace, tj. definují výzkumný problém, stanoví hypotézu, zvolí odpovídající metodologický postup, naplánují a realizují vlastní výzkum a vyhodnotí získaná data; • samostatně používají složité kvantitativní a kvalitativní metody analýzy výzkumných dat, získané výsledky dokáží kriticky hodnotit a interpretovat; • kriticky hodnotí metodologii, výsledky a přínos vlastního výzkumu, zejména ve vztahu k současnému stavu poznání; • prezentují na vysoké odborné úrovni výsledky své výzkumné činnosti příslušné odborné komunitě; • orientují se v širokém spektru odborné literatury včetně zahraniční vztahující se k teorii vyučování a učení a k oborům oborové specializace předmětů; • kriticky hodnotí teorie, koncepty a metody teorie vyučování a vybraných vědních oborů oborové specializace; • vyhodnocují nové poznatky, teorie, koncepty a metody z hlediska pedagogické praxe.

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

	<p>relevantní pro řešení vymezeného praktického problému;</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretují vybrané odborné texty z pedagogiky a psychologie, získané poznatky dokáží srovnat a kriticky hodnotit; • interpretují základní odbornou literaturu oboru své předmětové specializace, získané poznatky třídí, srovnávají a aplikují na řešení praktických otázek a problémů v oblasti své oborové specializace. 	<ul style="list-style-type: none"> • aplikují vhodné diagnostické metody při hodnocení výkonu žáků; • komunikují se žáky kultivovaným způsobem, s respektem a adekvátně k jejich věku, kvalitně a odpovídajícím způsobem s rodiči a kolegy; • adaptují vzdělávací program v příslušných disciplínách na konkrétní podmínky žáků a stupně škol; • realizují samostatně a vhodně vyučovací proces ve všech jeho fázích (plánování, realizace výuky, reflexe výuky); • hodnotí na základě svých znalostí svoje vzdělávací působení, na základě sebereflexe kreativně zkvalitňují svůj vzdělávací výkon; • analyzují vzdělávací program z hlediska očekávaných výstupů z učení v oboru své předmětové aprobace; • formulují výzkumný problém z oblasti oborové aprobace, oborové didaktiky, pedagogiky a psychologie; • volí odpovídající výzkumné metody pro řešení výzkumného problému z oblasti oborové aprobace, oborové didaktiky, pedagogiky a psychologie; • dokáží strukturovat a koncipovat odborný text, užívat odborného jazyka, prezentovat výsledky svého výzkumu v odborné komunitě. 	
--	---	---	--

CHARAKTERISTICKÉ PROFESE A RELEVANTNÍ REGULOVANÉ PROFESE

Učitelská profese obsahuje v rámci České republiky relativně dost *regulovaných povolání*. Jsou to tato povolání (řazeno abecedně):

577 – asistent pedagoga
579 – pedagog volného času
489 – ředitel mateřské školy
583 – ředitel střední školy, jazykové školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, školského zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně-výchovné péče
495 - učitel základní školy, základní umělecké školy a školského zařízení
493 – učitel druhého stupně základní školy
488 – učitel mateřské školy
580 – učitel náboženství
581 – učitel odborného výcviku v zařízení sociální péče
491 – učitel prvního stupně základní školy
627 – učitel speciální školy
497 – učitel střední školy
499 – učitel uměleckých odborných předmětů základní umělecké školy, střední odborné školy a konzervatoře
513 – učitel v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
575 - učitel vyšší odborné školy
510 - vychovatel

VZTAHY K OSTATNÍM OBLASTEM VZDĚLÁVÁNÍ (VČ. MEZNÍCH OBORŮ)

Učitelství má úzké vztahy prakticky ke všem dalším oblastem vzdělávání: v rámci jednotlivých aprobačních předmětů na různých stupních škol a typech škol se jedná o tyto oblasti:

- umění,
- filozofické vědy a religionistika,
- teologie,
- filologie,
- historické vědy,
- sociologie,
- sociální práce,
- ekonomické vědy,
- právo,
- biologie a ekologie,
- fyzika,
- vědy o Zemi,
- chemie,
- matematika a statistika,
- informatika,
- strojírenství a materiály,
- elektrotechnika,
- těžba a zpracování nerostných surovin,
- stavebnictví,
- architektura,

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

- informační technologie a kybernetika
- psychologie,
- všeobecné lékařství a stomatologie.